

Київський національний торговельно-економічний університет
Харківський торговельно-економічний інститут КНТЕУ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Страховий менеджмент

повна назва навчальної дисципліни

для підготовки
студентів ступеня
вищої освіти

магістр

року набору 2021

молодший бакалавр,
бакалавр чи магістр

галузі знань

07 Управління та адміністрування

шифр і назва галузі знань

спеціальності

072 Фінанси, банківська справа та страхування

шифр і найменування спеціальності

освітня програма

Державні фінанси

назва освітньої програми

академічні групи

МФ-21, МЗФ-21

шифри академічних груп

статус дисципліни

обов'язкова

Харків, 2021 рік

Розробник:

Шелест Олексій Леонідович,
доцент кафедри міжнародного бізнесу,
фінансів та обліку, кандидат економічних наук,
доцент

Керівник (гарант) освітньої
програми:

Насібова Ольга Вікторівна,
доцент кафедри міжнародного бізнесу,
фінансів та обліку, кандидат економічних наук,
доцент

Програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри міжнародного бізнесу,
фінансів та обліку

Програму розглянуто та затверджено на засіданні методичної комісії інституту,
протокол від 17.05.2021 №7

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Робоча програма навчальної дисципліни «Страховий менеджмент» складена відповідно до освітньо-професійної програми Державні фінанси підготовки магістрів спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування галузі знань 07 Управління та адміністрування.

Метою викладання навчальної дисципліни є формування у майбутніх фахівців системи фахових компетентностей з формування, опрацювання і реалізації управлінських рішень із комплексу питань, що забезпечують раціональне формування і використання потенціалу страхових компаній при гармонізації фінансових інтересів споживачів страхових послуг, власників і персоналу страхових компаній, посередників та держави.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є методика управління страховими організаціями в процесі безпосередньої роботи в страховому бізнесі або здійснення зі страховиками господарських контрольних та інших стосунків, притаманних відповідним суб'єктам фінансової системи

.Міждисциплінарні зв'язки вивчення навчальної дисципліни «Страховий менеджмент» є основою для подальшого засвоєння навчальних дисциплін, таких як «Міжнародна інформація та комунікації», «Міжнародна економічна безпека». Знання, які студенти отримують при вивченні дисципліни, в подальшому можуть бути використані при проходженні практики та виконанні випускної кваліфікаційної роботи.

Мова викладання – українська.

Навчальна дисципліна забезпечує набуття студентами:

загальних компетентностей:

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК03. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК04. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК05. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК06. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК07. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети;

спеціальних (фахових) компетентностей:

СК01. Здатність використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи та страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності.

СК03. Здатність застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК04. Здатність оцінювати дієвість наукового, аналітичного і методичного інструментарію для обґрунтування управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК05. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.

СК06. Здатність застосовувати міждисциплінарні підходи при розв'язанні складних задач і проблем у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК07. Здатність до пошуку, використання та інтерпретації інформації, необхідної для вирішення професійних і наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК08. Здатність застосовувати інноваційні підходи в сфері фінансів, банківської справи та страхування;

програмних результатів навчання:

ПР01. Використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи та страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності.

ПР04. Відшуковувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПР06. Доступно і аргументовано представляти результати досліджень усно і письмово, брати участь у фахових дискусіях.

ПР08. Вміти застосовувати інноваційні підходи у сфері фінансів, банківської справи та страхування та управляти ними.

ПР09. Застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПР11. Застосовувати поглиблені знання в сфері фінансового, банківського та страхового менеджменту для прийняття рішень.

ПР12. Обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи та страхування та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Загальна характеристика страхового менеджменту

Визначення страхового менеджменту. Особливості організації страхування як виду підприємницької діяльності. Вплив глобалізації на комерційне страхування. Визначення страхового ринку, основні учасники страхового ринку. Основні проблеми щодо функціонування інфраструктури страхового ринку України. Напрямки удосконалення існуючої системи страхового менеджменту з боку держави і з боку страховиків.

Тема 2. Страховий ринок та страхові ризики

Зміст понять невизначеності, математичної ймовірності, статистичної ймовірності, експертної оцінки ризику. Підходи до класифікації ризиків за їх величиною. Сутність поняття антропогенних ризиків. Сутність поняття природних ризиків. Відмінності між чистими та спекулятивними ризиками. Визначення актуарних розрахунків та мета їх здійснення. Завдання проведення актуарних розрахунків. Види страхових угод. Умови визнання страхової угоди недійсною. Етапи виплати страхового відшкодування.

Тема 3. Організація, планування та контроль страхової діяльності

Необхідність формування стратегії страхової компанії. Визначення стратегії в управлінні страховою компанією. Стратегічний фактор конкурентної переваги страхової компанії. Складові системи стратегічного управління страховою компанією. Місія страхової компанії. Бачення розвитку страхової компанії. Стратегічні цілі страхової компанії. Фінансові показники результатів досягнення стратегічних цілей. Зміст збалансованої системи показників та її роль в стратегічному управлінні страховою компанією.

Тема 4. Маркетинг в системі управління страховою діяльністю

Зміст маркетингу в страховій компанії. Мета та особливості організації маркетингу страховика. Стратегічний, оперативний та організаційний маркетинг. Структура маркетингової політики страховика. Поняття страхового поля. Етапи проведення маркетингового дослідження. Види страхової реклами. Відмінності в реалізації нових страхових послуг у порівнянні із традиційними для компанії страховими послугами. Форми здійснення співпраці між банками і страховими компаніями.

Тема 5. Управління персоналом страхової компанії

Поняття і принципи побудови управління страховою організацією. Ієрархічний тип структур управління. Функціональний і структурний підходи в організації управління страховиком. Характеристика організаційних відносин. Лінійна структура. Функціональна структура. Лінійно-функціональна структура

управління як найбільш розповсюджена в страхуванні. Лінійно-штабна структура. Дивізіональна структура управління. Вибір ефективної структури управління: аналітичний, проектний, організаційний.

Методи управління трудовим потенціалом. Кадрове забезпечення страхових організацій. Підбір працівників. Оцінка наслідків роботи окремих підрозділів та працівників страхової організації. Сутнісна характеристика мотивації персоналу як функції страхового менеджменту. Стимулювання інновацій. Виконавчі органи управління страховою компанією.

Правління та його функції. Матриця повноважень із прийняття рішень. Ліга страхових організацій України та інші об'єднання страховиків, їх роль в управлінні страховою справою.

Тема 6. Управління фінансовими результатами страхових компаній

Склад доходів страховика. Спосіб формування доходів від страхової діяльності. Первинна складова доходу страховика. Стратегії управління доходом страхової компанії. Витрат страховика за основними групами. Оптимальне співвідношення між витратами страховика. Особливості формування страхових тарифів в обов'язкових видах страхування. Порядок формування прибутку страховика. Сутність заробленої премії та спосіб її розрахунку. Етапи інвестиційного процесу страхової компанії. Відмінності в інвестиційних портфелях страхових компаній. Особливості оподаткування страхових компаній.

Тема 7. Управління формуванням і розміщенням страхових резервів

Доходи від страхової діяльності: зароблені страхові премії, комісійна винагорода за передачу ризиків у перестраховання, частки страхових виплат і відшкодувань, що надходять від перестраховиків, повернені суми з резерву збитків та централізованих страхових резервних фондів.

Порядок визначення заробленої страхової премії. Менеджмент витрат страховика. Витрати страховика на здійснення страхової діяльності. Проблеми оптимізації витрат на ведення справи. Грошові надходження й витрати, зумовлені інвестиційною й фінансовою діяльністю страховика. Управління процесом розподілу прибутку. Особливості оподаткування прибутку страховиків. Чистий прибуток, порядок його використання. Розподіл чистого прибутку. Вільні резерви страховика. Виплата дивідендів. Реінвестування.

Тема 8. Інформаційна система страхового менеджменту

Комунікації в сучасній страховій організації: сутність, елементи й етапи комунікаційного процесу. Вимоги до організації інформації.

Програмний комплекс страхової компанії: завдання, цілі, механізм функціонування, роль у формуванні ефективних бізнес-процесів та прийнятті управлінських рішень. Системи управління відносинами із клієнтами на базі

CRM-технологій. Інформаційний супровід договорів у сфері страхування. Персоніфікований (індивідуальний) облік договорів страхування життя.

Формування баз даних та управління їх використанням. Електронна база даних з автотранспортного страхування. Система електронного обміну даними. Комерційна таємниця та способи її забезпечення в страхових організаціях.

4.2. Структура навчальної дисципліни за формами навчання

Теми дисципліни	Обсяг у годинах																												
	денна форма												заочна форма																
	повна						скорочена						повна						скорочена										
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					усього	у тому числі					усього	у тому числі									
Л		СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС	Л		СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС	Л		СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС	Л		СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС						
Тема 1. Загальна характеристика страхового менеджменту	20	2				18											24	2					22						
Тема 2. Страховий ринок та страхові ризики	22	2		2		18											24			2			22						
Тема 3. Організація, планування та контроль страхової діяльності	22	2		2		18											24	2					22						
Тема 4. Маркетинг в системі управління страховою діяльністю	20			2		18											24			2			22						
Тема 5. Управління персоналом страхової компанії	22	2		2		20											22	2					20						
Тема 6. Управління фінансовими результатами страхових компаній	24	2		2		20											22			2			20						
Тема 7. Управління формуванням і розміщенням страхових резервів	24	2		2		20											20						20						
Тема 8. Інформаційна система страхового менеджменту	24	2		2		20											20						20						
Курсова робота																													
Усього годин / кредитів ECTS	180/6	14		14		152											180/6	6		6			168						

Навчальні матеріали з освітнього компоненту доступні на Порталі навчальних ресурсів та інформаційної підтримки освітнього процесу інституту:

для денної форми - <http://beta-edu.htei.kh.ua/moodle/course/view.php?id=5921>;

для заочної форми - <http://beta-edu.htei.kh.ua/moodle/course/view.php?id=5923>.

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Тема 1. Загальна характеристика страхового менеджменту

1. Основні проблеми щодо функціонування інфраструктури страхового ринку України.
2. Напрямки удосконалення існуючої системи страхового менеджменту з боку держави і з боку страховиків.

Тема 2. Страховий ринок та страхові ризики

1. Завдання проведення актуарних розрахунків. Види страхових угод. Умови визнання страхової угоди недійсною.
2. Етапи виплати страхового відшкодування.

Тема 3. Організація, планування та контроль страхової діяльності

1. Фінансові показники результатів досягнення стратегічних цілей.
2. Зміст збалансованої системи показників та її роль в стратегічному управлінні страховою компанією.

Тема 4. Маркетинг в системі управління страховою діяльністю

1. Відмінності в реалізації нових страхових послуг у порівнянні із традиційними для компанії страховими послугами.
2. Форми здійснення співпраці між банками і страховими компаніями.

Тема 5. Управління персоналом страхової компанії

1. Сутнісна характеристика мотивації персоналу як функції страхового менеджменту. Стимулювання інновацій. Виконавчі орган управління страховою компанією.
2. Правління та його функції. Матриця повноважень із прийняття рішень. Ліга страхових організацій України та інші об'єднання страховиків, їх роль в управлінні страховою справою.

Тема 6. Управління фінансовими результатами страхових компаній

1. Порядок формування прибутку страховика. Сутність заробленої премії та спосіб її розрахунку.
2. Етапи інвестиційного процесу страхової компанії. Відмінності в інвестиційних портфелях страхових компаній. Особливості оподаткування страхових компаній.

Тема 7. Управління формуванням і розміщенням страхових резервів

1. Грошові надходження й витрати, зумовлені інвестиційною й фінансовою діяльністю страховика.
2. Управління процесом розподілу прибутку. Особливості оподаткування прибутку страховиків.

Тема 8. Інформаційна система страхового менеджменту

1. Електронна база даних з автотранспортного страхування. Система електронного обміну даними.
2. Комерційна таємниця та способи її забезпечення в страхових організаціях.

Зміст, порядок виконання та критерії оцінювання самостійної роботи студентів наведено на Порталі навчальних ресурсів та інформаційної підтримки освітнього процесу інституту: для денної форми - <http://beta-edu.htei.kh.ua/moodle/course/view.php?id=5921>; для заочної форми - <http://beta-edu.htei.kh.ua/moodle/course/view.php?id=5923>.

Організація самостійної роботи студентів регламентується наступними нормативними документами:

- Положенням про самостійну роботу студентів Харківського торговельно-економічного-інституту КНТЕУ;

- Положенням про організацію освітнього процесу у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ.

6. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ, ПЕРЕДБАЧЕНІ НАВЧАЛЬНИМ ПЛАНОМ

Не передбачено навчальним планом

7. ФОРМИ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Для визначення рівня засвоювання студентами навчального матеріалу використовуються наступні форми оцінювання та схема розподілу балів:

Осінь 2021/2022 н. р.

№	Рейтингові оцінки	Макс. бали за формами навчання	
		денна	заочна
1	Поточний контроль	60	60
1.1	<i>Тема 1</i>		
	Виконання практичного завдання	2	
	Тестування на Порталі	3	3
1.2	<i>Тема 2</i>		
	Виконання практичного завдання	3	10
	Тестування на Порталі	2	3
1.3	<i>Тема 3</i>		
	Виконання практичного завдання	3	
	Тестування на Порталі	2	4
1.4	<i>Тема 4</i>		
	Виконання практичного завдання	3	10
	Тестування на Порталі	2	4
1.5	<i>Тема 5</i>		
	Виконання практичного завдання	5	
	Тестування на Порталі	5	4
1.6	<i>Тема 6</i>		

№	Рейтингові оцінки	Макс. бали за формами навчання	
		денна	заочна
	Виконання практичного завдання	5	10
	Тестування на Порталі	5	4
1.7	<i>Тема 7</i>		
	Виконання практичного завдання	5	
	Тестування на Порталі	5	4
1.8	<i>Тема 8</i>		
	Виконання практичного завдання	5	
	Тестування на Порталі	5	4
2	Підсумковий семестровий контроль (письмова екзаменаційна робота)	40	40
2.1	Завдання на оцінювання теоретичних знань (комп'ютерне тестування)	10	10
2.2	Завдання на оцінювання практичних навичок (розрахунково-аналітичне або ситуаційне завдання)	15	15
2.3	Завдання на оцінювання професійних вмінь (розрахунково-аналітичне або ситуаційне, або творче завдання)	15	15
3	Оцінка з дисципліни	100	100

Оцінювання результатів навчання студентів здійснюється за 100- баловою шкалою та шкалою ЄКТС. Умовою допуску до підсумкового семестрового контролю є виконання програми навчальної дисципліни і отримання оцінки за виконання завдань поточного контролю не менше ніж 36 балів. Мінімальна загальна кількість балів для отримання позитивної оцінки з дисципліни – 60.

Організація та проведення контрольних заходів регламентується наступними нормативними документами:

- Положенням про оцінювання результатів навчання студентів у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ;
- Положенням про організацію освітнього процесу у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

8.1. Основні джерела інформації

1. Сокиринська І. Г. Страховий менеджмент. Навчальний посібник./ І. Г. Сокиринська, Т. О. Журавльова, І. Г. Аберніхіна. – Дніпропетровськ: Пороги, 2016. – 300 с.

2. Слободянюк, Н. О. Страховий менеджмент: методичні рекомендації для проведення практичних занять / Н. О. Слободянюк, М. О. Коніна. – Кривий Ріг: Донецький національний університет економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, 2017. – 65 с.

8.2. Додаткові джерела інформації

3. Супрун А. А. Страховий менеджмент: навчальний посібник / А. А. Супрун. – Львів: Магнолія 2006, 2016. – 248 с.

4. Русул Л. В. Страхування: від теорії до практики: навчальний посібник / Л. В. Русул, М. П. Федішин, Н. А. Лаврук. – Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2018. – 288 с.

5. Непран А. В. Страхування : практикум / А. В. Непран, І. Є. Тимченко, О. М. Левчук. – Харків : Видавництво Іванченка І. С., 2019. – 130 с.

6. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг [Електронний ресурс] : Закон України № 2664-III від 12.07.2001 р. // Верховна Рада України. Законодавство України : [база даних]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2664-14>. – Станом на 27.05.2021. – Назва з екрана.